

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrtletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrtletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Kako daleč smo?

Z velikim bobnanjem po vsej Evropi so Nemci vložili za nas koroške Slovence postavbo o kulturni avtonomiji. Slavili so se po svojih listih, kako so širokosrčni, kako nočejo več raznarodovati, ampak vsakemu narodu, ki živi v mejah njihovih držav, nuditi vse prilike za lastno kulturno življenje. Nato smo slišali o pridnih razpravah med poslanci deželnega zbora. Pozneje je član deželne vlade, g. Schumy, v Pliberku govoril o nekaterih težkočah in potem sta govorila še naša poslanca v deželnem zboru v besedah, ki namigavajo na pogreb, narkar je postalo vse tiho. Ker pa prihajajo vprašanja, kako stoji cela zadeva o naši kulturni avtonomiji, jo hočemo nekoliko pojasniti, da ohranimo bralce lista na tekočem.

Gotovo je še vsem v živem spominu, kako lepe sklepe je sprejel deželni zbor l. 1920 za Slovence na Koroškem, v spominu so še gotovo tudi razglasi avstrijske vlade ob prevzetju cone A v avstrijsko oblast. Vse je takrat kazalo, da bo konec nenravnega ponemčevanja, da bodo oblasti, šola in cerkev gledale nato, da vsak ostane pri svojem: Nemeč naj ostane Nemeč, Slovenec pa Slovenec.

Lepi sklepi in razglasi pa so bili kmalu pozabljeni. Nemci so pokazali svoje staro lice, in kakor mačka ne more opustiti lovljenja miši, tako tudi koroški Nemeč ne ponemčevanja. Dovolili smo si, da smo se nanovo začeli oglašati proti ponemčevalni politiki. Takoj so nam dali čutiti svojo pest in nam razbijali naše shode. Skoro vsako nedeljo je bil kje alarm. Kako grd je bil n. pr. shod pri Kanonarju v Kotmari vasi! Ker o vsem početju Heimatdiensta nismo mogli molčati, so naši klici našli odmev izven Koroške in Avstrije, posebno v Jugoslaviji. Nemci v Jugoslaviji so se zbal, da bi se moglo z njimi enako postopati, kakor ravnajo Nemci z nami. To je omililo divjanje proti nam. Vmes so prišli še ženevski manjšinski kongresi, na katerih se je spoznala velika važnost naše manjšine, ker smo manjšina, ki je ostala pod nemško vlado, a je imela plebiscit. Na taki znani manjšini naj Nemci pokažejo, kako so v dejanju krenili na nova pota narodne strpnosti, ki tudi drugemu narodu privošči to, kar ima sam.

To je bil povod, da je pod pritiskom od zunaj prišlo pri nas do vložitve in razprave o kulturni avtonomiji. Pa kakor smo bili po lepih sklepih in razglasih ob plebiscitu razočarani, ko besedam niso sledila dejanja, tako smo razočarani tudi sedaj, ko vidimo, da naši Nemci pod lepo besedo „kulturna avtonomija“ nočejo našega samostojnega kulturnega življenja in razvoja, ampak naše decimiranje in našo smrt.

Nerazumljivo bi nam danes bilo, če bi se našli avstrijski Nemci, ki bi iz narodnih ozirov bili proti priklopitvi k Nemčiji. Takrat pa je bilo veliko koroških Slovencev, ki so bili iz narodnih ozirov za Avstrijo proti svojem lastnemu narodu. Če pogledamo dr. Wuttejevo karto o narodnosti plebiscita, najdemo n. pr., da je v Grebinju glasovalo poleg 450 Nemcev še 840 Slovencev za Avstrijo in samo 390 Slovencev za SHS; na Rudi poleg 90 Nemcev (?) še 420 Slovencev za Avstrijo in samo 300 Slovencev za SHS; v Dobrli vasi poleg 240 Nemcev (?) še 750 Slovencev za Avstrijo in 510 Slovencev za SHS; v Galiciji 390 Slovencev za Avstrijo in 150 Slovencev za SHS (številke so vzete po karti). Tako bi lahko našli še mnogo drugih krajev. Sam dr. Wutte priznava, da je okoli 10.000 slovenskih glasovalcev glasovalo za Avstrijo, v resnici jih je še več. Vsak nepristranski opazovalec bi tedaj mislil, da bo Av-

strija v zahvalo tem Slovincem nudila vse pripomočke, da v polni meri razvijejo svoje narodno življenje in da ravno s tem pritegne tudi vse tiste Slovence, ki so glasovali za SHS, češ: Pogledajte, mi vam nudimo enake kulturne ugodnosti, kakor bi jih imeli v Jugoslaviji!

A kaj se je zgodilo? Brez musolinijskih dekretov a z duhom, ki ga Musolinida leč ne doseže, s staro raznarodovalno izvežbanostjo, ki pozna sistematično širšija vnostiprikrito podrobno delo, so Nemci vse tiste Slovence, ki so glasovali za Avstrijo, privedli tako daleč, da kulturno avtonomijo odklanjajo in bi v njo samo vstopili, če bi Nemci želeli, da jo onemogočijo. In da bi še mnogo onih, ki so glasovali za SHS, uplašili, so po vsej deželi raztrosili, da je kulturna avtonomija namenjena onim Slovincem, ki z razmerami niso zadovoljni in „čez Karavanke škilijo“. Ko se je pri razpravi o šolskem vprašanju to jasno pokazalo, da v resnici hočejo koroške Slovence tudi kulturno razcepiti na dva dela, so pogajanja zastala in je nadaljevanje tako dolgo nemogoče, dokler obstoji omenjena nemška namera.

Veliko pomoči so si obetale srednjeevropske nemške manjšine od rešitve našega kulturnega vprašanja, posebno Nemci v Jugoslaviji so pri svojih zahtevah kazali vedno na Koroško. Če zanaprej tega ne bodo mogli več ali

vsaj tako dolgo ne, dokler na Koroškem obstaja namen, Slovence kulturno in narodno razdvojiti, naj se zahvalijo povzročiteljem sedanjega stanja. Mi ostanemo pri svojem stališču, da zahtevamo takšno rešitev našega kulturnega vprašanja, ki vsak način umetnega raznarodovanja prepreči in vsakemu nudi izobrazbo na podlagi, ki jo prinese iz domače hiše, ker edino domača začetna vzgoja je pravi izraz prostovoljne odločitve, prostega priznanja, a ne poznejši politični in gospodarski oziri.

Prišli smo tedaj v našem vprašanju tako daleč, da se namere nemških večinskih strank ne morejo več prikrievati. Te obstoje v tem, da hočejo politično razdvojitvev, ki je naša izraza v plebiscitu, s pomočjo avtonomije izrabiti v kulturno razdvojitvev. Naše namere so tudi jasno očitane: odrekli smo se politični težnji po združitvi z Jugoslavijo, priznali dane razmere, a zahtevamo kulturni in gospodarski razvoj, kakor ga obljublja svečani sklep koroškega deželnega zbora v Št. Vidu in kakor ga nam je zajamčila avstrijska vlada ob prevzetju cone A v svojo oblast.

Jasno je tedaj obojestransko stališče in mislim, da je s tem storjen precejšen korak naprej. Že bližnja bodočnost mora pokazati, katero stališče bo pri nas merodajno. Manjšinsko vprašanje vedno bolj dobiva mednarodni značaj in mednarodna načela bodo tudi pri nas merodajna. Ta pa govore v prilog našemu stališču.

Prelatu stolnem kanoniku dr. Martinu Ehrlichu v spomin.

Nemila smrt je zopet posegla po enem izmed najodličnejših slovenskih duhovnikov na Koroškem. Dne 5. aprila zvečer je nenadoma preminil prelat kanonik, g. dr. Martin Ehrlich. Bolehen že, ko ga je prevzvišeni knezoškof pozval v krški stolni kapitelj, je vsekako naprej upal, da se mu zdravje vtoliko vsaj zopet utrdi, da se zamore za silo odzivati nalogi, ki mu jo je stavila škofijska pisarna.

Delapolno življenje goročega duhovnika in rodoljuba je ugasnilo in žalujoča stoji škofija, zlasti slovenski njeni del, ob široko zevajoči vrzeli, ki jo zapušča ta smrt v vrstah maloštevilne koroške slovenske duhovščine.

Blagi ranjki prelat je bil sin odlične rodbine Ehrlichove v Žabnicah. Z odličnim uspehom je Martin Ehrlich dovršil gimnazijo in bogoslovje v Celovcu. Iz Celovca se je podal na Dunaj in je tam v letih 1893 do 1897 dovršil bogoslovsko študije ter si pridobil naslov bogoslovskega doktorja. L. 1897 je bil nastavljen za kaplana v Pliberku. Ljudstvo, zlasti starejše, se ga tam še hvaležno spominja: vedno veselega, v delu neumornega prijatelja otrok, spretnega govornika, neutrudljivega spovednika. V Pliberku je deloval samo leto dni, ko ga je škof potreboval drugod. V tedaj strupeno liberalnemu Beljaku je bilo treba duhovnika, ki bo nasprotniku kos, izbornega govornika je bilo treba, moža, ki si z vljudnostjo pridobi, kar si je bilo mogoče pridobiti. Tudi v Beljaku ni dolgo služboval. Po dveh letih ga škof pokliče za prefekta v Marijanišče. Škof je mislil porabiti mladega doktorja ali za bogoslovsko profesuro ali za škofijsko pisarno. Tedaj se je pa zgodilo, da se je razpisala služba podravnatelja avstrijskega romarskega gostišča v Jeruzalemu. Mladi dr. Ehrlich sicer izprva na tako službo ni mislil. Korošci smo preveč na dom navezani, nekoliko preponižni, nekoliko boječi: takšen je bil tudi dr. Martin Ehrlich. Ali prijateljji so mu prigovarjali, naj se potruzi za tisto službo:

marsikaj boš doživel, videl veliko sveta in ljudi in temeljito se pripravil za poznejšo bibliško profesuro. In dr. Martin Ehrlich je bil tem nasvetom dostopen. Tako je postal ponižni koroški slovenski duhovnik predstavitelj avstrijske države v Sveti deželi za dolga leta 1902 do 1910. V orientu je doživljal lepa leta. To je nekoliko več kot svojčasni zakristan na Višarjah. Jeruzalem je svetovna božja pot, je Zveličarjeva domovina, polna svetih spominov, dežela polna naravnih krasot. In dr. Martin je mogel deželo prejahati od enega do drugega konca, mogel se vglabljati v vse svete tajnosti svetih krajev.

Svoje znanice v domovini je ravnatelj gostišča naprej vabil, naj priromajo kedaj za njim, da jim pokaže vse krasote, in po vrsti so se razni gospodje prijaznemu vabilu odzvali.

Bivanje v Sveti deželi je bilo za bodočega profesorja bibliških naukov seve najboljša priprava. L. 1910. je škof doktorja poklical nazaj in mu je poveril profesuro v bogoslovnici. Zdaj je sedel učenjak naprej za starimi in novimi knjigami, posebno se je zanimal za dela ljubljanskega knezoškofa. A delo v bogoslovju mu ni zadostovalo in gg. brata Ehrlicha sta ustanovila slovenski dijaški dom v Ahacljevi ulici, katerega vodstvo se je poverilo g. dr. Martinu. Gospod prelat je zavod vodil, dokler ta ni v vojnih letih prenehal. Po plebiscitu je knezoškof dr. Hefter ponudil prelata Martinu mesto prošta v Tinjah in je bil, pobožni g. profesor takoj volje izvesti škofovo željo. Razmere so bile tedaj v Tinjah silno težavne, sovraštvo političnih nasprotnikov zoper slovensko duhovščino naravnost nevarno. Goreči, visoko izobraženi in vedno prijazni novi prošt je burjo pomiril in kmetje so kmalu spoznali, kako odličnega duhovnika jim je poslal škof. V teku osmih let je prošt Ehrlich spravljal župnijo tako v red, da je zdaj ni več poznati. Pri pomanjkanju slovenskih duhovnikov navadno prošt ni imel kaplana; sam je moral oskrbovati vso šolo, sam ob

nedeljah dvakrat maševati in pridigovati, popoldne imeti krščanski nauk in društvene govore. K temu še dekanijske pisarije in vizitacije. Človek pa ni železen. Zupljani so bili seve veseli, ko jim je prošit tako do skrajnosti ustrežal. Pri tem delu so ga začele zapuščati moči in brat dvorni svetnik ga je moral opominjati: „Glej, da prideš iz Tinj naprej, sicer bo tvoje delo tvoja smrt!“ Poročilo je došlo do škofovih ušes in knezoškof ga je pozval po smrti dr. Somerja v krški stolni kapitelj. A prošit je prišel v Celovec že s strtimi močmi; vsekako nihče ni pričakoval tako kmalu katastrofe. Nenadoma ali dobro pripravljenega ga je Bog pozval k sebi v boljšo večnost. Naj blagi pokojnik v miru počiva, slovensko ljudstvo pa, zlasti tisti, katerim se je do skrajnosti žrtvoval, naj se svojega dobrotnika spominjajo v hvaležni molitvi! N. v. m. p.

POLITIČNI PREGLED

Vladna kriza in drugo. Čisto nepričakovano je podala vlada po praznikih ostavko. Sicer se je o tem že parkrat tudi pisalo, a se je zdelo, da so to samo grožnje, da bi šlo delo hitreje naprej. Dr. Seipel je utemeljil svojo ostavko v ministrskem svetu s tem, da je delo zastalo in se mora napraviti pomemben korak naprej. Z ostavko hoče dati političnim strankam možnost, zagotoviti bodočnost pod drugim vodstvom in ker se je z vztrajno agitacijo ustvarilo ne samo mnogo sovražstva proti njegovi osebi, temveč tudi proti njegovemu duhovniškemu stanu in proti Cerkvi. Glavni povod ostavke bo gotovo zunanje posojilo in odprava varstva najemnikov, ki se ne premakne z mrtve točke. Na vseh zborovanjih so ministri molčali o zunanjem posojilu, četudi se javnost za njega zelo zanima. V tem pogledu bo treba premostiti še mnogo zaprek. Največjo zgago dela Italija, ki ni podpisala pogodbe o preložitvi plačil. Zvezni predsednik je ostavko celokupne vlade sprejel in s tem se je dr. Seipel, ki je bil 5 let zvezni kancelar, umaknil vsaj začasno s političnega pozorišča. Vsi inozemski listi pišejo o dr. Seiplu zelo simpatično. Dr. Seipel je vodil državno krmilo v najbolj kritičnih, najbolj težavnih, morda celo usodepolnih in za bodočnost države odločilnih časih (poboji na Dunaju in požig justične palače, pohod obrambnih organizacij v Dunajskem Novem Mestu). V potek vladne krize se je pričel vmešavati tudi Heimatschutz, ki je prešel tako popolnoma na politično polje. Izrekel se je proti črno-rdeči koaliciji, o čemer se je v javnosti že dosti razpravljalo, ker bi se mogla stvoriti ta samo na račun Heimatschutza, da se ugodni soc. dem., ki zahtevajo njega razpust. Potem pa tudi vemo, je rekel inž. Rauter na zborovanju v Gradcu, da se mora s tako zvezo in vlado pomesti. Kdo ve, če ne pride vlada močne roke ali diktatura Heimwehra. Rešitev vladne krize je vzela v roke kršč. soc. stranka. Med sedanjimi vladnimi strankami je prišlo do sporazuma in ostane stara koalicija naprej: kulturna vprašanja se ne smejo načenjati, v orožništvu in vojski

se mora odpraviti strankarstvo, izvesti se mora notranja razorožitev Heimatschutza in Schutzbunda, urediti ljudsko glasovanje, začeti nova pogajanja za postopno odpravo zakona o zaščiti najemnikov, spremeniti volilni zakon itd. Na tej podlagi se bodo nadaljevala pogajanja z opozicijo in nato sestavljen delovni program. Kriza bo rešena še ta teden. — Stavka v dunajski kovinski industriji je končana in se je pričelo zopet z delom 8. t. m. Delavci so opustili zahtevo po plači ob praznikih, mezdna pogajanja pa se bodo nadaljevala.

Manjšinsko. Poljski zunanji minister Zaleski je imel v društvu za študij mednarodnih vprašanj predavanje, na katerem je izvajal: Predlog zastopnika Kanade za spremembo postopanja z manjšinskimi pritožbami je plod plemenitega idealizma. Obžalovati pa je, da je ta predlog prišel istočasno z nemškim, ker se je to nekaterim zdelo, kakor da gre za skupen nemško-kanadski korak. Nemški predlog je izzval očito ogorčenje v vseh onih državah, ki so sprejele obveznosti napram manjšinam. Države so uvidele nevarnost, ki leži v netenju nevarnega ognja narodnostnega vprašanja. Uspeh je bil odločen in energičen odpor zastopnikov teh držav proti vsakemu poskusu, da bi se vprašanje mednarodne zaščite manjšin izkoriščalo za neke druge cilje in egoistične namere. Naloga Društva narodov je samo ta, da skrbi za obstoj vseh držav, ne pa da pomaga onim, ki bi te države hotele rušiti in izpodkopavati njihove temelje. Uspeh je bil dalje tudi ta, da se je splošno ugotovilo dejstvo, da je cilj manjšinskih pogodb njihova politična asimilacija, njihovo lojalno nastopanje v državi, v katero jih je usoda vrgla. Zunanji minister je nato prešel na položaj manjšin na Poljskem in naglasil, da bi se ravno nemške manjšine morale iz tega učiti in se s tem okoristiti. Politični voditelji nemške manjšine na Poljskem morajo uvideti, da je mnogo boljše in tudi pametnejše, da zavzemajo brez kakih pomislekov stališče lojalnosti napram državi. Naj raje gledajo, da bodo sodelovali povsod in na vseh poljih s Poljaki, kakor pa da pričakujejo pomoč iz tujine. Z zadovoljstvom ugotavlja, da se med nemško manjšino pojavlja močna struja, ki je odločno proti temu, da bi se njen položaj izkoriščal od tujih agentov. Upa, da se bo ta proces nadaljeval in da nemška manjšina ne bo več tvorila nekake ovire za popolno zблиžanje med Poljsko in Nemčijo. Poljska vlada bo vedno delala za zблиžanje in prijateljsko sodelovanje z nemško državo, ker ona v tem ne vidi samo skupen interes obeh držav, marveč močno jamstvo za mir. — Zaleski stoji tedaj na stališču, da se morajo manjšine spojit z večino in priznavati pripadništvo k večinskemu narodu. Iz vsega postopanja koroških Nemcev z nami (šola, uradi, sodnije, cerkev itd.) pa tudi lahko trdimo, da stojijo naši Nemci na istem stališču, četudi obsojajo Zaleskega, ker se gre tam ravno za Nemce.

vanjetja. Naravna sila po spoznavanju tujih krajev in da v intenzivnejšem delu izrabim svoje mlade življenske sile, me je privedla do tega, da sem se odpravil preko luže. Če se hočeš izseliti, se moraš najprej prijaviti pri kaki brodarstveni družbi in izpolniti primerno tiskovino. Nato si moraš oskrbeti potne in druge listine. Brodarstvena družba ti izstavi vozovnico in te pozove na preiskavo, ki jo vrši na Dunaju kanadski zdravnik. Šele potem, ko ugotovi zdravnik, da si popolnoma zdrav in da si poljedelski delavec, dobiš dovoljenje za priselitev v Kanado.

Ko so bili moji papirji v redu in sem dobil natančna navodila, kako se imam ravnati med vožnjo do Hamburga, sem se ob 6. zvečer odpeljal z Dunaja preko Lipskega. Od Lipskega naprej vozi električna železnica, s katero je vožnja veliko hitrejša in prijetnejša. Ob vsaki strani proge je bilo opaziti vse polno tovarn, posebno v Halle. V Hamburgu nas je že pričakoval uradnik družbe z zastavo in nas spravil vse skupaj, ki smo imeli nositi znak te družbe. Odšli smo nato na drugo postajo in se peljali do postaje Vedell ter odšli od tam peš v Überseeheim. Tam so nas pregledali, če nimamo golazni, in spravili v oddelke, kjer smo čakali 4 dni na odhod parnika. Drugi dan smo se moralno ponovno podvreči zdravniški preiskavi, ki je za izseljence v Kanado zelo stroga. Posebno se je gledalo na oči in se je moral vsak vrniti ali pa iti v južno Ameriko, kdor ni prestal stro-

DOMAČE NOVICE

Jubilej v Svečah.

Zdelo se nam je, kot da bi zadržela dolina, za hip se ustavila Drava in ponižala gora svojo ponosno glavo, da so prislunhile melodiji, ki je sorodna lepoti naših krajev, globlja od višine gora in akord k šumljanju valov. Divila se je dolina lepote zlatega solca in razkojšu tisočletne harmonije, jasnejši je bil od me v gorah in lahnejše so drveli valovi. Bil je to dan, iztrgan iz življenja starih dedov, obrisali smo prah raz listov stare knjige in v stoterem in dvestoterem glasu smo brali svojo zgodovino liki svečeniku, ki prebira sveto pismo in išče v njem modrosti in moči.*

Bral je narod v knjigi svoje zgodovine: Izpod sneženega Obirja zbor selanski, številni zbori od trga v kotu roznate doline pa tja do jezera pod Jepo, močje in fantje raz solnčnega pobočja nad dolino in iz divnih krajev ob jezeru vrbskem. Pripovedovala je pesem stoinpetdesetih pevcev o tesni vezi zlatega našega ljudstva s svojo lepo a trdosrčno zemljo. Kaj, če bi zraven naša dekleta slutila, da je bila večina pesmi namenjenih še njim? Nastopi posameznih zborov so bili kot zapeta povest o veselju in bolesti njihovega kraja. Da bi prisostvoval prireditvi umetnik, ki bi znal iz melodije naslikati krasoto naše zemlje in iz besedila brati veliki tekst naše duše! In če bi določili nagrado za prvenstvo že v Svečah, bi ga prisodili celemu skupnemu zboru. Kje je še drugod ljudstvo, ki bi znalo tako pristrčno spoštovati svojo domačijo zemlje, misli in besede! Častitamo ti, vrli narod naš!

Razstava kuharskih izdelkov in raznih ročnih del, ki jo prirede učenke ob sklepu zimskega gospodinjanskega tečaja zavoda šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu, se vrši od 14. do 16. aprila 1929.

Reberca. (Krvav veliki četrtek.) K našemu prvemu poročilu o žalogrif Seifritzovih potomcev smo prejeli še naslednje vrstice v dopolnilo: Na desni strani ceste, ako greš od Reberce proti Železni Kapli, leži med drugimi tudi troje kmetij, ki so last Miklavčevega veleposestva. Na eni teh kmetij, pri p. d. Ležancu v Suhi, kakor se ta dolina imenuje, je bil že več let za oskrbnika posestnikov brat Julij Seifritz. Na usodni dan je zapazila oskrbnikova žena Ana, da mož išče orožje, in šla obvestiti o tem z nakladanjem sena zaposlene delavce. V tem trenutku je bil tudi že Seifritz na skednju, ki je brez vsakega pomembnejšega prerekanja pričel streljati z revolverjem na delavce. Sreča je bila le ta, da je imel bolj slabo orožje, ker bi bili drugače vsi trije lahko mrtvi. Ljudstvo splošno in soglasno sodi, da bi si Julij Seifritz gotovo dobro premislil, preden bi kaj takega naredil, če bi bil kaznovan prvi morilec Fride-

PODLISTEK

Pismo iz Kanade.

(Konec.)

Kanadska vlada je v zadnjem času sklenila, da bo zmanjšala število neangleških priseljencev v letu 1929 za 30 odstotkov. Na ta način namerava uradna Kanada podpreti izseljeniško akcijo Anglije, kakor prej omenjeno. Tej politiki se stavlja velika in težka zapreka. Angleško brezposelno delavstvo se noče izseljevati v agrarne dežele, ker industrijski delavci nimajo smisla za kmetijsko delo in na drugi strani so si pridobili tekom svoje dolgoletne zaposlenosti v industriji precejšnje socialne pravice, zlasti z ozirom na starostno zavarovanje. Ako izberejo nov poklic, so ob vse te pravice in njihova dolgoletna žrtev je brez pomena in haska. Nasprotniki te politike kanadske vlade pa so tudi farmerji, ki hočejo imeti izvežbane poljedelce, pa naj bodo te ali one narodnosti. Na podlagi tega je težko verjetno, da bi priseljeniška politika kanadske vlade zmagala. — A kljub temu priporočam vsakemu izseljencu veliko previdnost. Osebito koroški Slovenci, ki tvorijo manjšino, naj bi se ne izseljevali v prekomorske kraje, temveč ostali na svoji grudi.

Če sem doslej govoril v splošnem o Kanadi in izseljevanju, hočem sedaj popisati poto-

ge preiskave. Tako smo se razdelili na tri dele, nekateri so se vrnili domov, drugi so se odločili za južno Ameriko in ostala večina je odšla v Kanado. V tem času smo si ogledali tudi mesto, ki je krasno. Vsak je moral vendar paziti, da je prišel vedno pravočasno h kosilu, ker je drugače ostal brez njega. Hrana je bila izvrstna in je vsak lahko jedel, kolikor se mu je zljubilo.

Zadnje popoldne smo dobili nazaj listine, ki smo jih oddali prvi dan. In kmalu nato smo se vsedli v manjši parnik, ki nas je zapeljal na drugo stran mesta, kjer so bili ponovno pregledani naši papirji, in potem na veliki parnik, ki nas je sprejel v svoje varstvo, da nas prepelje v novi svet. Že se je dvignil most, ki nas je še vezal s kopno zemljo, in dva manjša parnika sta potegnili naš parnik iz pristanišča. Velika množica ljudstva nam je mahala z robcami v zadnji pozdrav.

Dolgo je trajalo, da smo prišli iz zaliva, ki veže Hamburg z odprtim morjem. Krasen razgled na mesto in okolico! Na odprtem morju smo, kamor pogledaš, povsod samo voda. Vozimo se med Angleško in Francijo, tu in tam se v daljavi pokaže suha zemlja in zopet izgine. Zaloti nas vihar, ki traja cel dan, da se gugamo na ladji kot na gugalnici. Tretji dan pristanemo v Quinstonu na Irskem; lepo v zalivu ležeče mesto, ob vsaki strani trdnjave, iz katerih grozeče gledajo topovska žrela. Proti večeru smo prišli v ocean.

rik Seifritz, kakor zahteva zdrava pamet. Toda tudi sedaj, ko se je le srečnemu slučaju zahvaliti, da napadalec ni postal večkratni morilec, je bil odgnan v zapor le nevklenjen. Vzemimo slučaj, kaj bi se pripetilo z divjim lovcem, ki bi obstrelil tri srne? Ali to sploh more razumeti navadni zemljan? Rodbina Seifritz pa, ki je bila nekoč samo strah zavednim Slovencem, je razširila svoj delokrog tudi na druge.

Borovlje. (Občinska seja.) Dne 26. marca je trajala 6 ur. Na dnevnem redu sta bila tudi odobritev računskih zaključkov za leto 1928 in proračun za leto 1929. Že dalj časa je bilo opaziti med davkoplačevalci in drugimi občani razburjenje. Prišlo se je na sled poneverbam občinskega tajnika Keršica, ki zopet dolži občinskega blagajnika. Medtem pa je prišel v preiskovalni zapor še nek drugi uslužbenec. Vso zadevo ima sedaj v rokah sodnija in smo res radovedni na izid preiskave in razprave. — Iz lanskoletnega obračuna je razvidno, da je bil proračun močno prekoračen. Nastavljenci so dobili 4000 S preveč. Čudno luč vrže na poslovanje, če se uvažuje, da se je dalo društvu „Kinderfreunde“ od leta 1924 do 1928 čez 5000 šilingov brez sklepa občinskega odbora. Predlog, da se ima vrniti občini ves denar, ki je bil izdan brez izrecnega sklepa odbora, je dobil samo 12 glasov in je ostal, ker je 15 soc. dem. glasovalo proti, v manjšini. To si je treba posebno dobro zapomniti. Vsled tega tudi Slovenci niso glasovali za odobritev. — Ubožni odsek izkazuje 49.505 S izdatkov. Živahna razprava se je razvila tudi pri obračunu občinskega kinematografa. Slovenski odbornik je dokazal na podlagi letnega obračuna, da je bil kino lansko leto pasiven. Opozoril je občinsko večino, da ho treba v bodoče bolj štediti, ker drugače podjetje v 15 letih ne bo plačano. — Proračun za leto 1929 predvideva za šole v Borovljah 14.099 S, Podlublje 2501 S, Kapla 2816 S in Bajtiše 707 S, ubožni odsek 24.339 S, ceste in vzdrževanje potov 39.869 S. Za kritje primanjkljaja je bila sklenjena 250odstotna občinska doklada. Proti tako visoki občinski dokladi so nastopili razni govorniki, ki so povdarjali, da se bo s tem obremenilo zopet le kmeta, ki se že sedaj nahaja v brezupnem gospodarskem položaju. Večina se je vendar izrekla za predlagano višino občinske doklade. Govorniki so postajali včasih precej živahni. Nar. soc. Raubič je bil n. pr. mnenja, naj se „buda“ zapre in pokliče komisarja, če pri občini ne znajo gospodarit. — Pri Granicerju se ho gradil nov most, ki bo stal približno 3000 S. Most bo zidala vodna zadruga ter prispeva občina približno 1000 šilingov. Vodovod proti Dolem se podaljša za 70 m, kar bo stalo 900 S. Podaljša se tudi proti Medborovnici za 345 metrov za ceno 3174 S. — Nato se je rešilo še nekaj točk ubožnega odseka, nakar se je ob 11. ponoči seja zaključila. — Zanimivo je pri tem, da se naše odbornike sedaj dolži, kot naša deželna poslanca, da glasujejo vedno s soc. dem., dočim ti zopet trdijo,

Življenje na parniku je dokaj prijetno in zanimivo. Vsak dan dobiš „Funk-Zeitung“, ki se tiska na parniku, plesi, koncerti, kinopredstave, tombole, raznovrstne igre se vrstijo ob lepem vremenu na krovu. Pojavila se je tudi morska bolezen. Zanimivo je bilo gledati, ko so se zdravi posmehovali bolnim, ki so blede kot smrt hodili okrog, drugi dan pa so jim že sledili zasmehovalci in klaverno in blede lazili po krovu. Nekateri so pravili, da se najlažje ubraniš morske bolezni, ako malo ješ. Da je to pravilno, bi ne mogel potrditi. Nisem se držal tega in nisem dobil morske bolezni. Boljše je veliko iesti in če prične kruliti po trebuhu, se napiti žganja. Tako sem delal in sem prišel zdrav preko velike luže. Zato priporočam, da vzame vsak vsaj liter žganja s seboj. Hrana je na parniku zelo dobra, osobito na poslovnih večerji ni manjkalo ničesar.

Bližali smo se Halifaxu v megli, da ni bilo mogoče razločiti drugega konca parnika, ki je žvižgal vsako drugo minuto, vozil počasneje in opozarjal na svoj prihod in nevarnost. Že so se prikazali svetilniki. Okrog 10. ure zvečer smo se šele ustavili v pristanišču. Vsled pozne ure se nismo mogli izkrcati in smo zato preспали noč na parniku. Po zajuterku smo zapustili parnik, ki nas je vozil 10 dni po morju.

Kdor hoče iti ali potovati v Kanado, mora biti potrpežljiv, ker je treba romati od Poncija do Pilata, predno prideš na svoj določeni kraj.

da gredo Slovenci z meščanskimi strankami. Javnosti bodi povedano, da se naši odborniki niso in se ne bodo vezali z nobeno stranko. Že v več slučajih smo imeli priliko ugotoviti, da je samostojen nastop naše stranke edino pravilen. Zadnji dogodki pri naši občini so pokazali, da je velike važnosti, če so tudi Slovenci dobro zastopani. Izkušnja pa nas uči, da se združijo vse nemške stranke tedaj, kadar je treba dati podporo kakemu revnemu Slovencu. To se je pokazalo na Bistrici v Rožu, Borovljah in drugod.

Borovlje. Dne 29. marca je razpravljaj občinski svet o namestitvi novega občinskega tajnika. Slov. obč. svet. Kometter je predlagal, da se mesto obč. tajnika razpiše in da se med pogoje stavi tud znanje slovenščine, ker brez dvoma pretežna večina prebivalstva občine lažje govori slovensko nego nemško. Toda naši soc. dem. so bili proti temu in bo nastavljen tujec, Nemec. — O zadnji obč. seji poročča „Arbeiterwille“, da med Nemci in Slovenci ni več razločka. Kaj naj rečemo k temu? Ali ne nastavlja tudi Schulverein Südmark med nami tujce, ki ne poznajo naših ljudi in razmer, pa tudi ne jezika. In pogostokrat se sliši, da bi tudi naši zastopniki stavili kake pametne predloge, ki se bodo upoštevali. Dejstva pa kažejo: Slovenec, plačaj in molči!

Hodiše. (Nesreča pri streljanju.) Na krstnico se je pri nas zgodila huda nesreča. Pri streljanju za veliko noč je imelo par ljudi, navajenih tega posla, opravka z možnarji. Ko en fant nese nekaj smodnika v odprti posodi, da bi nasul novi varnostni možnar, prileti od nekod iskra v posodo, vname smodnik in fantu ožge obe roki in celi obraz. K sreči je bil ravno avto v vasi, da je fanta takoj prepeljal v bolnico, kjer trpi hude bolečine a je izven nevarnosti. Čudno je, da so mu ostale oči nepoškodovane, ko mu je smodnik buhnil ravno v obraz. Ker je omenjeni možnar stal okoli 20 korakov od drugih, si ne moremo pojasniti, odkod je priletela iskra v smodnik. Slučaj kaže, kako previdno se mora ravnati pri streljanju in bi res dobro bilo, če bi se začelo odpravljati.

Celovec. (Razno.) Pri velikonočnem streljanju so se ponesrečili: Jernej Kutej, hlapec v Hodišah, Šimen Božič, posestnikov sin v Sojnici, Primož Dobernik, delavec iz Podkrnosa in Cajzelov Zepej v Št. Jakobu v R. V teh dneh je izbruhnilo tudi več gozdnih požarov. — Deželna vlada je odredila, ker je huda zima zmanjšala stalež divjačine, da se smejo streljati letos srnjaki od 16. julija do 15. novembra, zajci od 1. oktobra do 31. decembra, divji petelini in ruševci od 16. aprila do 15. junija in jerebice od 1. septembra do 30. nov., streljanje snežnih jerebic in skalnih jerebov je celo leto prepovedano. Za ostalo divjačino velja lovski zakon. — V deželno bolnico je bilo lani sprejetih 8827 bolnikov, v porodniško 1015 mater, iz porodnišnice je odšlo 980 mater z 894 otroki, umrle so 3 matere in 60 otrok, dvojčkov je bilo 15. — Na Vetrinjskem obmestju je postavil Tuttner daljnogled z daljino gorišča 5,20 metrov in z 50 do 1000kratnim povečanjem. S tem daljnogledom se bodo opazovale zvezde. Na najugodnejšem prostoru sicer ne stoji, ker zakrivajo nebesni svod hiše in drevesa. — Kaplan Josef Hanisch je bil premeščen v Dobro vas. Za soprovizorja na Brdu je bil imenovan Hubert Pietschnig, v Ljubelju Niko Marktl. Na župnijo Škofiče ob jezeru je bil investiran Alojz Nadrag in na župnijo Vogrče Blaž Wölfel. — Žilpoljska romarska cerkev je dobila 90 lektričnih luči, ki predstavljajo skupaj 1000 sveč. — Kršč. soc. „Kärntner Tagblatt“ graja Heimatschutz, ker se vtika v politiko. Izgleda, da so samo voditelji še pošteni, pridni, neoporečeni in nepodkupljivi. — Posestnik Janko Lepušic, Ravne pri Ledincah, je lani okregal svojega hlapca Antona Wuzelo. Wuzelo je to tako razjezilo, da je moral Lepušic bežati pred njim v hišo. Wuzela je pri tem poškodoval hišna vrata z gnojnimi vilami in grozil Lepušicu, da ga bo ustrelil skozi okno. Šel je iskat puško. Pa tudi že prej je streljal brez orožnega lista. V zahvalo za to je dobil 3 mesece zapora. — Naš škof dr. Adam Heffer je bil po papežu imenovan za prestolnega asistenta. — Ob Baškem jezeru se je našlo truplo Martina Gitschthalerja, ki je bil pogrešan že od novembra lanskega leta. Omenjeni je bil solastnik istoimenske tiskarne v Beljaku. — Dne 5. t. m. je bil v Trdnji vasi pri Celovcu pokopan v celovski bolnici umrl Blaž Šimenc, p. d. Petek v

Nagelčah, ki ga je pred časom kamenje močno poškodovalo. Pogreba se je udeležilo tudi veliko sosedov in prijateljev. — Marijo Cenkl, p. d. Žlajfarco v Kamenski gori je 3. t. m. pri podkovni šoli v Celovcu, kjer se popravlja cesta, povozil avto. Poškodovana je na nogi. Prepeljana je bila v bolnico, proti šoferki pa uvedeno kazensko postopanje.

Bistrica v Rožu. (Smrt.) Dne 26. marca smo pokopali 70 let starega Ivana Goričnika, p. d. Neja, bivšega kovača na Bistrici. Rajni ni bil samo dober in skrbljiv oče, temveč tudi zaveden Slovenec. Bil je zmiraj mož na svojem mestu in ga bomo zato zelo pogrešali. Naj počiva v miru! Ostalim pa naše sožalje.

Pokrče. (Bela žena.) Dne 29. marca je po dolgem hiranju v starosti 66 let zatisnila oči dobra in narodno zavedna Florejeva mati, Marija Polcer. Bila je vse svoje življenje delavna in jako vesela. Občudovanja vreden je bil njen veseli značaj. Slovensko pesem, ki jo je ljubila nad vse, je prepevala še zadnji čas. Saj je bila 26 let cerkvena pevka in še zdaj je donel njen sopran lepše kakor marsikateri mladi. Po plebiscitu je morala prestati obilo bridkih ur, ki so jih ji prizadeli njeni nasprotniki. Toda trpela je voljno, ker trpela je za pravično in sveto stvar. Dne 1. t. m. jo je mnogoštevilna množica spremljala k zadnjemu počitku. Domači gosp. župnik je ob grobu govoril o njenem pravem verskem življenju in priporočal spomin rajne v molitvi. Pod vodstvom Blaža Ledervaša so pevci iz sosednih far zapeli dve žalostinki. Bodi ji slovenska zemljica lahka, zaostalim pa izrekamo naše najsrčnejše sožalje!

Djekše. (Smrtna kosa.) Droben zvonček je vabil na veliko noč ljudi sosede k p. d. Rusu na Djekšah. Na bolniški postelji je ležal posestnik sam, Andrej Lesjak. Nekaj ur potem, ko je bil pokrepčan s sv. zakramenti za umirajoče, ga je Zveličar še isti dan poklical k sebi v večnost. Dolg in lep sprevod, ki sta ga vodila g. kaplan iz Št. Janža pri Mostiču in domači g. župnik, je rajnega moža, dobrotnika cerkve, spremljal na pokopališče dne 3. IV. — V isti uri se je vil mrtvaški sprevod od p. d. Havsa na Diekšah, ki je izkazoval zadnjo čast šestletni deklici-hčerki tiste hiše, Hildegardi Eichwalder. Kondukt je vodil č. g. župnik Plasch iz Visoke Bistrice. Komaj je črna zemlja zakrila te dve žrtvi smrti, že so spet zapeli mrtvaški zvonovi stari Drčnikovi materi v Hudem kraju, Ani Hribernik. 4. t. m. je i ta legla v grob. Ljubi Bog, veliki naš tolažnik, daj vsem trem večni mir in pokoj! — Bolezen drži še več ljudi priklenjenih na posteljo. Daj Bog, da bi vsi prestali težke dni bolezni!

DRUŠTVENI VESTNIK

„C“-dura naše duše.

Kramljava danes o pevski umetnosti, saj si gotovo pevec tudi ti. Naše pesmi poznaš; in če bi združil vse melodije teh naših pesmi in jih vlil v eno melodijo in pesem, bi lahko sestavil partituro naše duše. Ker ljubimo preprosto besedo, domače obnašanje in odkrito naravo, bi bila ta pesem gotovo v „C“-duri, torej enostavna za vsakega, ki pozna note in živi med nami. Takt te pesmi bi bil enakomeren in gvišen, kot smo ja mi vsi; tempo pa bi imel označbo: mirno in počasno! Melodija bi bila lepa, kot so lepi naši kraji in je nam draga naša zemlja, besedilo pa bi izzvenelo v iskreno željo po — solncu. Taka je naša pesem in naše delo je vaja za njo!

Zilani, zadeli ste pravo duro, samo na Brdu naj vzame zbor za noto više! Vaša je prva kitica naše pesmi in ta govori o Zili, Dobraču, fantih na konju in dekletih v noši, zanimanju in delu v društvu. Nekoliko prerahel je vaš glas, ker sega jedva do Brnce in ga ne slišijo v Rož. V dolini med Šmarjeto in Brncu so našli pravi takt. Da bi ga mogli končno dohajati Plajberžani in tenoristi iz Glinj in krajev više do Obirja! Okoli jezera z božjim očesom pa so glasovi še vedno prerahli. Okoli Vrbskega jezera so doma drugi tenorji in takih ni nikjer drugod. A vaj se preveč bojijo. O teh dolinah poje druga kitica in čudno, ta pripoveduje — ne bi verjel — o rutah in šoceju! No, dekleta so pa res lahko ponosna tod! Drugače pa je napev lep in glasovi dovolj ubrani. V Podjuni pa se je udomačil prav počasen tempo. Note imate in duro poznate, zakaj potem pesem tako tiha in cagava? Saj imate najlepše besedilo

v naši pesmi in to govori o delu in znoju, o kajžici in o — sivi kraljevski bradi. Tempo pa naj bo „mirno in počasno“ in vendar ne „ritardando“! Ravno vi v Podjuni imate vse pogoje za naš najboljši zbor!

Naše življenje in hotenje je kot melodija. Njeni harmoniji služita naše delo in naša beseda. Osnovni glas naši pesmi dajo vera in zavest; društvo in knjiga in list in zadruga je, kar so note v pesmi. Besedilo pa daja ti in jaz, najina zemlja in najina duša, dá ga nama najin — Bog. Čul si morda disonanco v pesmi in morala te je vznemiriti; te li ne draži razglašena melodija tvoje misli in želje? In če obenem veš, da lep in ubran napev blaži in miri! Vedi, počasi pozabljam, kako se joče in smeje, ker smo pozabili našo pesem!

V Borovljah se vrši v nedeljo dne 28. aprila ob 3. uri v kino-dvorani velika pevska slavnost „Naša Koroška v pesmi“. Zveza z železnico in avtom je ugodna. Zato si zagotovite vstopnice že danes v predprodaji: g. Štefan Krainer, puškar, Ferlach. Zilani in Rožani, častno morate zastopati svojo pesem in v njej svojo misel; vaša skrb Podjunčani pa bodi, da Dobrla vas ne zaostane za Borovljami; zato pridite tudi vi!

Bilčovs. (Občni zbor „Bilke“.) Dne 25. marca se je vršil pri Pomuču občni zbor našega izobr. društva. Udeležba je bila zelo razveseljiva, kar znači, da je društvo res organizacija, ki ima med ljudstvom našega kraja ugled. Devetnajst občnih zborov je že imelo naše društvo od svoje ustanovitve in danes, po preteku teh let, lahko ugotovimo, kar je pokazal tudi zadnji občni zbor, da je društvo še vedno ona organizacija, na katero lahko zremo s ponosom, zakaj mnogo je društvo že storilo med nami za prosep vsestranske izobrazbe. Res je, da je povsod na svetu tudi dovolj nevhvaležnosti, ki se opaža tudi pri nekaterih naših nekdanjih članih. Da je društvo delalo za povzdigo izobrazbe vsa leta, priča društvena tajniška knjiga. Samo to naj tukaj ponovno povdarimo, da je vse delo naloženo na rame društvenemu odboru. Če je ta delaven, je življenje v društvu živahno. Poleg sej, sestankov in iger smo imeli tudi dve večji prireditvi: mladinski in materinski dan. Občni zbor je društveni odbor ponovno izvolil z majhnimi spremembami. Da bi odbor v tekočem poslovnem letu prav dobro deloval in mnogo storil v prosep naši stvari!

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadjereja na Koroškem.

(Konec.)

Tečajev se je v minulem letu priredilo: 26 za pospravljanje sadja (Packkurs), 22 za zatiranje škodljivcev, 14 za vkuhanje sadja, 2 za pridelavanje mošta, za prirejevanje brezalkoholnega mošta in za požlahtnjevanje sadnih drevesc. Teh tečajev se je udeležilo 3285 oseb. Poizkuševalno delo se je vršilo na posestvu v Otočah pri Celovcu. Koroška si mora vzgojiti sadja, ki bo deželi primerno. V deželi imamo češplje, ki dozore šele ob času, ko pridejo češplji že iz Bosne, tako da svoje prodajamo po 20 g žganjarnam. Po svojih poizkusih smo našli češpljo, ki je 14 dni prej zrela. Jabolka morajo biti trdne proti mrazu. Baumanova reneta se utrdi šele v tretjem letu. Pred mrazom se povarujejo tudi s pobeljenjem. Rija dela našim jabolkam in hruškam veliko škode. Mesto brizganja s karbolinejem se priporoča brizganja z apneni vodo. Pri izdelevanju brezalkoholnega soka se je izkazalo, da se obnese samo benecel-kislinatron. Po naročilu kulturnega sveta izdeluje mizar Štosir v Porečah neko hidravlično stiskalnico, ki se zdaj od vseh strani naroča. Sadnih drevesc se je v minulem letu oddalo 11.200 in 1000 grmičev. Malim gorjanskim kmetom in ljudem, ki so bili prizadeti od ujim, se je dalo 3400 komadov brezplačno. Vsakemu se je izročila tudi knjižica: „Kako se sadi in goji sadno drevje“. Sadno drevje uspeva le, ako je tako nasajeno, da spodaj se raste travnik. Pri Edelmanu v Pihlenu (stara gospodinjina šola) so gojenci kmetijske šole razredčili 600 dreves, in gospodar je poročal, da so ta drevesa dala poln pridelek, medtem ko je neočiščeni večji del rodil samo slabo sadje in niti četrtinko tistega, kar je dobil od očičenega dela. Jabolke naj se sadijo 15 m narazen, češnje 10 m.

Zelo obnesli so se sadjekojski tečaji, ki so se prirejali po krajevnih društvih. Za sadjerejo in požlahtnjevanje sadja bo treba več tečajev. Na kmetijski šoli se bodo prirejevali tečaji za sortiranje in pospravljanje sadja, potem se bo izsolane zavijače pošiljajo gospodarjem. V jeseni smo prevzeli sadja za 10.000 S, ki se je sortiralo. Samo 3000 kg je bilo res namiznega sadja, drugo je bilo kuhinjsko, in 2000 kg le za mošt. Iz tega se vidi, da se razpošiljanje ne more prepuščati kmetom. Treba je naročilom tako ustreči, da se dobijo trajni odjemalci. Proti riji se borimo z apnenico in galico, vse druge preparate odklanjamo. Za nakup brizgalnic je kulturni svet dajal 10% podpore, in se je lani naročilo 200 takih brizgalnic. Posebnega pomena so tečaji za vkuhanje sadja in sočivja. Kulturnemu svetu se je posrečilo to vkuhanje udomaćiti v skrajnih gorskih vaseh. Črnic se zdaj ne žge več toliko, ljudje jih ukuhavajo in dajejo otrokom na kruh. L. 1927. so kmetje tožili, da svojega mošta ne morejo prodati: kulturni svet je nato priredil sejem za mošt in se je dotični takoj prodal. Letos bo dosti mošta in koroški mošt je boljši kakor mošt iz Gornje Avstrije, ker je v našem manj vode. Zato bo kulturni svet v jeseni napravil drugi moštni sejm. Treba pa je ljudi opomniti, da pijo v gostilnah mesto piva mošt. Tečaj za žganje smo odlašali ker ljudje želijo, da se na kmetih žganje ne prideluje. Ali kupilo se je nekaj češpljev, ki se bodo žgali, in pri ti priložnosti se bo priredil tečaj. Ako se žge, treba je tako žgati, da kaj priteče in ne samo smrdljiva voda.

Izmed jabolčnih vrst se lahko prodajajo Baumanova reneta, veliki Boskop in Ontario. V Labudski dolini so našli jabolko, ki je morebiti najboljše: „banan“-jabolko. Ljude dobe cepiče, da bodo sadili tole vrsto mesto Gravensteinerja, ki se mora brizgati ali pa je ves krastav. Drevesca se bodo letos oddajala malim posestnikom in gorjancem in potem pridejo pri oddaji na vrsto Labudska dolina, Velikovec, Borovlje in Rož. Na Koroškem se tudi potrebujejo zgodnje hruške. Našla se je takšna „muškater-ca“, ki zori že koncem julija meseca. Veliko se povprašuje po češnjah in cena bi bila dobra. Koroška češnja je dobra, ali ljudje češnje ne znajo obirati, ko obirajo od znotraj mesto od zunaj in ji lomijo veje. Deblo začinja postajati smoleno in se suši. Ali češnja se mora pravilno pospraviti, le potem se drži 14 dni in se spravi na trg. Najboljše češnje v deželi so bržkone v Sv. Krvi. Potem potrebujemo sliv in češpljev, ki so nekoliko prej zreli. Drevesnica v Otočah je toliko nesla, da se je moglo oddati 3000 drevesc brezplačno, ki so bila vredna 10.000 S. Za Labudsko dolino se priporoča nasajanje aprikoz, in sicer ne samo ob stenah, marveč na prostem, in vrh tega se zdaj že goje breskve, ki so lani bogato nesle. Na Nižjeavstrajskem se kmetje z aprikozami močno pečajo; kmet ima morebiti poldrug oral zemlje in ima od tega dobička več kakor drug, ki ima petdeset oralov polja.

Celovške tržne cene. Živina: voli 1,10 do 1,30, plemenske krave 1,20—1,45, pitane krave 0,70—0,90, telice 1—1,20, pitani prašiči 1,90 do 2,30, plemenski prašiči 2,60—3 S za kg žive teže. Žito: pšenica 36, rž 35, ječmen 34, oves 33, ajda 30, koroza 32 g za kg. Sladko seno 22, kislo 12, slama 14 S meterski stot. Grah 1,60, leča 1,60 S, fižol 70, krompir 2—25, zelje 60 do 70, repa 20—30 g, goveja mast 6,80, čajno maslo 6, maslo za kuho 5, prekajena slanina 4,50, sirova 3, zaseka 3,20—3,40, skuta 1,20 do 1,40 S za kg, jajce 16—18 g komad.

Borza. Dunaj, 8. aprila. Dinar 12,49; nemška marka 188,55; lira 37,18; dolar 710,65; švicarski frank 136,81.

RADIO-PROGRAM

Od 12. aprila 1929 do 17. aprila 1929.

Petek (12. aprila). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Gospodinjska ura. 19: Francoščina. 19.30: Iz glasbenega sveta. 20: Pevski solistični večer g. L. Kovarče, člana kr. opere. 21: Koncert Radio-orkestra.

Sobota (13. aprila): 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Nemsščina. 19: Split in okolica. Propagandno

predavanje v nemškem, slovenskem in češkem jeziku. Sestavlil ravnatelj „Putnika“, g. W. Pintar. 19.30: O primerjajočem veroslovju. 20: Koncert zbor „Balalajek-Kremelj“. 21: Koncert Radio-orkestra. 22.15: Koncert Radio-orkestra. 22.15: Sprehod po Evropi.

Nedelja (14. aprila). 9.30: Prenos cerkvene glasbe. 10: Religiozno predavanje. 10.30: Kaj mora kmetovalec vedeti o električnem toku. 11: Koncert Radio-orkestra. 15: Otroška ura. 15.30: Humoriistično predavanje. 16: Otroške pesmice. 16.30: Koncert Radio-orkestra. 17.30: Shaw: Mož usode, izvajajo člani nar. gled. 20: Koncert godbe Dravske divizije. 22: Poročila in časovna napoved.

Ponedeljek (15. aprila). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Češčina. 19: Francoščina. 19.30: O Pokojninskem zavodu in novem načrtu Pokojninskega zakona. 20: Lovski večer. 21: Koncert Radio-orkestra. 22: Poročila in časovna napoved.

Torek (16. aprila). 12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18: Spomladi sprehodi in izleti. 18.30: Zur Gegenstandstheorie der Persönlichkeit. Znanstveno predavanje v nemškem jeziku; vseeuč. prof. dr. Veber. 19: Nemsščina. 19.30: Naše sosednje države. 20: Maeterlinck: Župan stilmondski, izvajajo člani nar. gled. 21: Koncert Radio-orkestra. 22: Poročila in časovna napoved. 22.15: Sprehod po Evropi.

Sreda (17. aprila). Opoldanski program odpade. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Pravljičice. 19: Srbohrvaščina. 19.30: Prenos opere. 22: Poročila in časovna napoved.

Za tiskovni sklad so darovali: Anton Pavlič, Železna Kapla, 2; Valentin Kropivnik, Bilčovs, 1; Marija Lužnik, Galicija, 1; nabrano na občnem zboru pevskega društva Loga vas dne 3. marca 1929 mesto venca na grob pok. akad. slikarja Petra Markoviča v Rožeku 30; Karl Dobernik, Grabštanj, 1; naročniki v Železni Kapli, in sicer: Jernej Pečnik 1, Jurij Pasterk 2, Franc Boltžar 1, Franc Oraže 0,50, Janez Pečnik 0,50; Jernej Hafner, Celovec, 2,50; nabrano povodom razstave v Melvičah 15.10; neimenovan iz Kožentrave 2; Luka Pichler, Pazrije, 3; Posojilnica za župnijo Škofiče itd. 10; zbirka članov na občnem zboru Posojilnice za župnijo Škofice itd. 20; Tomaž Ulbing, Skočidol, 2; Peter Hutter, Globasnica, 1; Alojz Haderlap, Lepen, 1; Bilčovs: Josip Štih 5, Janko Ogris 2, Filip Martič 2, Avgust Safran 2, Tomaž Kropivnik 1, Franc Krušič, župan, 2; Rupert Gasar, Kajzaze, 2; Miha Bister, Moščevnica, 2 S. Tomaž Ogris, strojnik, Žerjav, 10 dinarjev. Vsem darovalcem najlepša hvala!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu
registr. zadr. z neom. zavezo

priredi svoj

redni letni občni zbor

v četrtek dne 25. aprila v prostorih posojilnice, Pavličeve ulice štev. 7 v Celovcu ob 10. uri.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odborikov in nadzornikov.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vse člane ODBOR.

Za izdelovanje

domačega platna

se priporoča

tkalnica Primož Luznik v Št. Lipšu, p. Eberndorf.

VABILO.

Izobraževalno društvo „Kol“ v Št. Jakobu v Rožu priredi

v nedeljo dne 14. in 21. aprila
v svoji društveni dvorani
igro

Lumpacij vagabund
čarobna burka v 6 slikah.

Začetek ob 3. uri popoldne

Vse prijatelje poštene zabave vabi ODBOR